

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

PS – NKWR.431.2.30.2026.EK

**Pan
Bartłomiej Strózik
Wójt Świdnicy**

ul. B. Głowackiego
58 – 100 Świdnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wrocław, dnia 15 czerwca 2026 r.

I. Informacje organizacyjne:

Jednostka kontrolowana:	Urząd Gminy w Świdnicy
Kierownik jednostki kontrolowanej:	Bartłomiej Strózik – od dnia 1 maja 2025 r. do 4 maja 2026 r. (akta kontroli str. 18)
Zakres kontroli:	Realizacja zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodność zatrudniania asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi. Okres objęty kontrolą: od dnia 1 maja 2025 r. do dnia 4 maja 2026 r.
Podstawa prawna kontroli:	art. 186 ust.1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ¹ ; Plan kontroli na I półroczu 2026 r. Wojewody Dolnośląskiego z dnia 22 grudnia 2025 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:	4 maja 2026 r. – 19 czerwca 2026 r.
Kontrolerzy:	1. Edyta Kubicka, główny specjalista, upoważnienie nr 221 z dnia 28 kwietnia 2026 r., sygn. PS-NKWR.0030.221.2026.EK; 2. Martyna Kwiecińska, inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 222 z dnia 28 kwietnia 2026 r., sygn. PS-NKWR.0030.222.2026.EK. (akta kontroli str. 6, 7)

¹ t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49, dalej zwana „ustawą”

II. Ocena kontrolowanej jednostki:

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny. Możliwą przyczyną wystąpienia nieprawidłowości było nieprzestrzeganie lub niewłaściwa interpretacja obowiązujących przepisów prawa. Stwierdzone nieprawidłowości mogły wywołać skutki w zakresie działalności kontrolowanej jednostki.

III. Ustalenia kontroli:

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie udostępnionej dokumentacji merytorycznej dotyczącej organizacji systemu pracy z rodziną, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe i zatrudnienie asystentów rodziny oraz oświadczeń złożonych przez Panią Dorotę Waliszak – Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej² – upoważnioną przez Wójta Gminy Świdnica do składania wyjaśnień i podpisywania dokumentów podczas kontroli.

Ośrodek jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy Świdnica i realizuje zadania własne i zlecone gminy, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jego Statut, przyjęty uchwałą Nr XXV/186/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 marca 2016 r., wskazywał w Rozdziale 2 § 5 pkt 6 na powyższe. Bieżącą działalność Ośrodka określał natomiast Regulamin organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr 1/2018 Kierownika Ośrodka z dnia 22 lutego 2018 r. Treść § 16.1 dokumentu wskazywała, że w jednostce został wyodrębniony Zespół Świadczeń Rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego i Świadczeń Wychowawczych, w składzie którego wykazany został asystent rodziny. Zakres jego obowiązków określono w § 22 Regulaminu.

(akta kontroli str. 12 – 29)

1. Opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy:

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. W Gminie Świdnica w okresie objętym kontrolą obowiązywał 3 - letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026³, przyjęty uchwałą Nr XCIII/932/2024 Rady Gminy Świdnica z dnia 23 kwietnia 2024 r.

² Dalej zwany „GOPS”, „Ośrodkiem”

³ Dalej zwany „Programem”

Dokument zawierał: Wprowadzenie, Założenia Programu, Uwarunkowania prawne realizacji Programu, Diagnozę sytuacji rodzin w Gminie Świdnica, Adresatów Programu, Analizę SWOT, Zasoby Gminy, Realizację Programu, Cele Programu wspierania rodziny, Źródła finansowania, Efekty realizacji Programu, Monitorowanie i ewaluację. W Programie wskazano cel główny oraz 6 celów szczegółowych z przypisanymi zadaniami, zakładanymi rezultatami i realizatorami. Jako cel główny wskazano „Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez zintegrowanie i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Świdnica w zakresie wzmocnienia rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka”. W ramach monitoringu i ewaluacji Programu założono coroczne składanie przez Wójta Gminy Świdnica Radzie Gminy raportu z realizacji Programu. W trakcie kontroli okazano dokument „Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2025 r., które zostało przekazane Radzie Gminy przez Wójta Gminy Świdnica w dniu 30 marca 2026 r. Dokument odnosił się szczegółowo do ponoszonych wydatków z obszaru wspierania rodziny, tj.: zatrudnienia asystentów rodziny, odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, a także zawierał opis zadań asystenta rodziny i odnosił się do organizacji we współpracy z placówkami oświatowymi wypoczynku wakacyjnego i zimowego dla dzieci. Wskazane jest w przyszłości w sprawozdaniu odnosić się także do innych zadań zaplanowanych w Programie, określając potrzeby związane z jego realizacją, ponieważ zabrakło tego w przedstawionym dokumencie, a przy jego opracowywaniu wskazywać też terminy realizacji planowanych zadań.

(akta kontroli str. 33 – 62)

2. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 1 ustawy;
- terapii i mediacji, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 2 ustawy;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 3 ustawy;
- pomocy prawnej, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 4 ustawy;
- „grup wsparcia”, zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 5 ustawy.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy, za organizację i prowadzenie pracy z rodziną odpowiedzialna jest gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła to zadanie. Gmina Świdnica realizowała cele zawarte w Programie poprzez przydzielanie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji wsparcia udzielanego przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych Ośrodka, przyznawanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych

z pomocy społecznej, diagnozę przyczyn kryzysu w rodzinach na terenie Gminy, przeciwdziałanie przemocy domowej, współdziałanie z instytucjami, w tym m.in. z Urzędem Gminy, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Sądem Rejonowym w Świdnicy, placówkami oświatowymi, Zespołem kuratorów w Świdnicy i organizacjami pozarządowymi.

Mając na uwadze powyższe, w okresie objętym kontrolą Gmina zapewniała rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych dostęp do:

a. Poradnictwa specjalistycznego, mediacji, konsultacji i terapii w niżej wskazanych instytucjach i organizacjach:

1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy - pracownicy socjalni i asystenci rodziny w ramach swoich kompetencji udzielali poradnictwa specjalistycznego oraz informowali osoby o miejscach pomocy. Pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej udzielili porad 215 rodzinom (417 osób), w tym rodzinom wykazującym bezradność opiekuńczo – wychowawczą.

Z uwagi, że w okresie objętym kontrolą Ośrodek nie zatrudniał psychologa, który świadczył usługi dla rodzin, osoby zainteresowane terapią informowane były o miejscach świadczących bezpłatną pomoc terapeutyczną oraz wsparcie psychologiczne na terenie gminy i powiatu. Informacje te upowszechniane były także poprzez ulotki, broszury, ogłoszenia na tablicy informacyjnej w GOPS i na portalu społecznościowym. Poniżej wykaz tych miejsc, instytucji i organizacji:

- Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz ds. Przeciwdziałania Przemocy przy Urzędzie Gminy w Świdnicy, ul. Głowackiego 4. W okresie objętym kontrolą z pomocy psychoterapeuty skorzystały 23 osoby, którym udzielono 55 porad, a 16 z tych osób korzystało ze wsparcia w sposób ciągły. Terapeuta uzależnień pracował z 24 osobami, udzielając im 68 porad i konsultacji.
- Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna w Świdnicy, ul. Budowlana 6, w której udzielono 43 porady psychologiczne bezpośrednio oraz 8 telefonicznych,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdnicy przy u. Żeromskiego 16/8, w którym udzielano poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz prowadzono terapię. W okresie objętym kontrolą w roku 2025 i 2026 łącznie ze wsparcia specjalistów skorzystało 82 mieszkańców Gminy Świdnica. Natomiast w przypadku 11 osób była też prowadzona terapia indywidualna, a 1 osoba uczestniczyła w terapii grupowej.

- Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem, Świdnica ul. Plac Św. Małgorzaty 1, oferujący bezpłatną pomoc: psychologiczną, psychoterapeutyczną prawną, w tym mediacje oraz szerokie wsparcie materialne i rzeczowe (brak danych liczbowych).
- Sąd Okręgowy w Świdnicy – w którym pełnione były dyżury mediatora (raz w tygodniu zgodnie z harmonogramem dyżurów). Mediacje mogły dotyczyć spraw cywilnych, rodzinnych, karnych.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy. W prowadzonym przez jednostkę programie „Szkoła dla rodziców i wychowawców” wzięły udział 3 rodziny z Gminy Świdnica, a kolejne 3 osoby uczestniczyły w Programie Psychologiczno – Terapeutycznym dla Osób stosujących Przemoc Domową.
- Placówki oświatowe (Szkoły Podstawowe: w Bystrzycy Górnej, w Grodziszczu, Lutomi Dolnej, Mokrzyszowie, Witoszowie Dolnym, Pszennie oraz przedszkola w Pszennie, Witoszowie Dolnym i Bystrzycy Górnej) zatrudniały pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów. Placówki te organizowały i realizowały w ramach zadań własnych, różne programy profilaktyczne skierowane do dzieci oraz rodziców, np. „Porozumienie bez krzyku”, „Rola rodziców w motywowaniu dziecka do nauki – wskazanie znaczenia wsparcia domowego, systematyczności oraz budowania pozytywnych nawyków edukacyjnych”. Dodatkowo podczas wywiadówek odbywały się spotkania ze specjalistami, którzy udzielali porad mających na celu wzmocnienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych rodziców.
- Placówki medyczne, zatrudniające specjalistów z dziedziny psychiatrii, psychologów, terapeutów: ARS Medica, Zespół Usług Medycznych MEDYK, Centrum Usług Medycznych ESKULAP, Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu.
- Grupy AA: „U Bila i Boba” oraz „Tu i teraz”.

b. Usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych:

W okresie objętym kontrolą Ośrodek zapewniał usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania rodziny. Przedmiotowe usługi były świadczone na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 ze zm.). W okresie objętym kontrolą, w 2026 r. wobec 2 dzieci były realizowane usługi przez rehabilitanta (1 dziecko) oraz logopedę, pedagoga specjalnego (prowadzącego trening umiejętności społecznych) i fizjoterapeutę (1 dziecko). Jako wniosek wskazuje się zasadność rozwoju usług wynikających z art. 8 ust. 1 pkt 2 - 5 ustawy.

c. Pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego:

Pracownicy socjalni i asystenci rodziny informowali osoby zainteresowane o punktach świadczących bezpłatną pomoc prawną oraz udzielali informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Na terenie Gminy Świdnica bezpłatnego poradnictwa prawnego udzielano w:

- Punkcie Porad Prawnych w Urzędzie Gminy ul. Głowackiego 4 w Świdnicy, prowadzonym przez organizację pozarządową - Stowarzyszenie Niezależne Forum Doradztwo-Szkoleniowe, ul. Akacyjowa 17, 58-330 Jedlina - Zdrój. Punkt był czynny codziennie, w zmiennych godzinach. Pomoc dotyczyła porad z zakresu prawa rodzinnego, alimentów, rozwodów, spraw opiekuńczych oraz mediacji. Udzielono 592 porady w okresie objętym kontrolą.
- Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Świdnicy przy u. Żeromskiego 16/8, czynnym w środy.
- Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem, Świdnica ul. Plac Św. Małgorzaty 1, udzielającym oprócz wsparcia prawnego, także mediacje.
- Fundacji Pomocy Prawnej NEGOTIUM, ul. Długa 54 – 58 w Świdnicy.

d. "Grupy wsparcia"

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Świdnica nie funkcjonowały grupy wsparcia. GOPS podejmował działania mające na celu ich organizację, szczególnie dla rodzin przeżywających trudności i problemy opiekuńczo – wychowawcze, ze szczególnym naciskiem na rodziny, w których były dzieci w kryzysie psychicznym (próby samobójcze). Pracownicy socjalni wstępnie rozeznawali potrzeby w tym zakresie (wywiady środowiskowe, działania interwencyjne, praca z rodzinami), a następnie kierowali do wytypowanych rodzin ofertę spotkań. Żadna z nich nie wyraziła zainteresowania, w obawie przed ujawnieniem swoich problemów w lokalnym środowisku. Większość preferowała nieformalne formy wsparcia (fora internetowe, zamknięte grupy w mediach społecznościowych).

(akta kontroli str. 31, 67 - 88)

Podczas kontroli okazano materiały promocyjne, ulotki, broszury, ogłoszenia odnoszące się do ww. instytucji i możliwości skorzystania w nich z różnych form poradnictwa, jak również pozyskano informacje lub sprawozdania z działalności tych jednostek w obszarze realizacji ich zadań w 2025 r. i 2026 r.

3. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pomocy asystenta rodziny, zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy:

W okresie objętym kontrolą w Ośrodku zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny, na podstawie umowy o pracę, w pełnym i niepełnym wymiarze godzin. Praca asystenta nie była łączona z obowiązkami pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była prowadzona, jak również asystent nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę, co zgodne jest z art. 17 ust. 2 – 4 ustawy. W okresie od dnia 1 maja 2025 r. do dnia 4 maja 2026 r. wsparciem i pomocą asystenta rodziny objętych było w sumie 17 rodzin. Najczęściej występującymi problemami w badanych rodzinach była niewydolność wychowawcza, zaniedbania opiekuńcze, podejrzenie stosowania przemocy oraz uzależnienie od alkoholu i innych używek. Praca z rodziną prowadzona była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym.

Na dzień kontroli 31 dzieci z 21 rodzin umieszczonych było w pieczy zastępczej, z tego w formach instytucjonalnych - 7, w rodzinnych – 24.

Na dzień kontroli asystenci obejmowali swoim wsparciem 14 rodzin, w tym z jedną z której 3 dzieci była umieszczona w pieczy zastępczej. W 1 rodzinie, której dzieci przebywały w pieczy zastępczej zakończono w okresie objętym kontrolą współpracę z asystentem rodziny ze względu na brak zainteresowania rodziny współpracą. Spośród 14 rodzin objętych na dzień kontroli wsparciem asystenta, 8 z nich miała go przydzielonego z wniosku sądu. Pozostałe rodziny, których dzieci przebywały w pieczy zastępczej, nie były objęte asystenturą z powodu pozbawienia rodziców władzy rodzicielskiej, ich zamieszkiwania poza terenem gminy lub zgonu. Asystenci prowadzili pracę z nie więcej niż 15 rodzinami jednocześnie.

W GOPS obowiązywało Zarządzenia Nr 14 /2024 Kierownika GOPS z dnia 20 grudnia 2024r. w sprawie wprowadzenia procedury postępowania pracownika socjalnego i asystenta rodziny w pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

(akta kontroli str. 99 - 104)

Na podstawie akt zawierających dokumentację pracy asystenta z rodziną, dokonano oceny prawidłowości i zgodności realizowanych zadań z wymogami określonymi w ustawie i stwierdzono, co następuje:

- Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy, w badanych przypadkach pracownik socjalny Ośrodka sporządzał wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych (również w sytuacji zobowiązania rodziny do współpracy z asystentem przez sąd – nieobligatoryjnie), celem ustalenia zasadności przydzielenia wsparcia rodzinie w postaci asystenta rodziny.

- Zgodnie z art. 11 ust. 2 i 3 ustawy, pracownik socjalny niezwłocznie po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny występował z wnioskiem do Kierownika Ośrodka o przydzielenie powyższej formy wsparcia, a w części rodzin współpraca z asystentem rodziny inicjowana była postanowieniem sądu.
- Zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy, Kierownik Ośrodka przydzielał rodzinie asystenta, ze wskazaniem daty rozpoczęcia współpracy.
- Mając na uwadze art. 8 ust. 3 ustawy, każda z badanych rodzin wyraziła zgodę na współpracę z asystentem w formie pisemnej i dodatkowo składając swój podpis w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego.
- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1, 2 i ust. 3 ustawy, asystent winien dla każdej rodziny opracować i realizować „plan pracy z rodziną”. Rodziny miały sporządzany dokument zawierający jeden cel główny, cele szczegółowe, przewidywane efekty, planowane działania, terminy ich realizacji oraz osoby odpowiedzialne. Wskazane jest przyjąć jednolitą nazwę dokumentu, zgodną z nazewnictwem ustawowym, ponieważ u jednego asystenta był to *plan pracy z rodziną*, a u drugiego *plan współpracy asystenta z rodziną*. Wszystkie plany były opracowane we współpracy z rodziną i pracownikiem socjalnym, a asystent dodatkowo na własne potrzeby opracowywał diagnozę, tzw.: „opis sytuacji rodziny”, uwzględniający sytuację zdrowotną, mieszkaniową i zawodową poszczególnych członków. Działania w planach były skoordynowane z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej i na bieżąco w tym obszarze podejmowane były kontakty z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. W analizowanych teczkach pięciu rodzin, pierwszy plan pomocy powstawał niezwłocznie po rozeznaniu sytuacji rodziny, w okresie do miesiąca po podjęciu współpracy z asystentem. Asystenci dodatkowo co miesiąc opracowywali tzw. *Miesięczne sprawozdanie z czynności asystenta rodziny* (odnoszące się do podjętych działań, problemów rodzinnych, zaproponowanych form wsparcia, itp.), gromadzili niezbędną dokumentację sądową, korespondencję z placówkami oświatowymi oraz organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, w przypadku rodzin, z których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Zatem został tu dopełniony wymóg „*prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną*” wynikający z art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy.
- Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, asystent winien dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co 6 miesięcy i przekazywać ją Kierownikowi Ośrodka. We wszystkich badanych sprawach asystenci terminowo dokonywali oceny sytuacji rodziny w dokumencie *półroczne sprawozdanie*. Kierownik Ośrodka podpisywał zapoznanie

się z jego treścią, potwierdzając dokonanie okresowej oceny sytuacji rodziny sporządzonej przez asystenta, za wyjątkiem dwóch przypadków. Należy w przyszłości każdorazowo dopełniać tego wymogu, wynikającego z ww. przepisu. Asystent opracowywał po pół roku kolejny plan, uwzględniający zaistniałą w rodzinie sytuacją. Z okresowych ocen wynikała zasadność lub brak zasadności dalszej pracy z rodziną, niemniej wskazane jest, aby taki wniosek był w sposób jasny i czytelny wyodrębniony w dokumencie. Dodatkowo, należy posługiwać się nazewnictwem określonym w ustawie (art. 15 ust. 1) i *półroczne sprawozdanie* nazywać „okresową oceną sytuacji rodziny”.

- W badanych sprawach z okresu objętego kontrolą w 2 rodzinach zakończono pracę asystenta, a następnie objęto je monitoringiem. W przypadku jednej rodziny sąd zniósł obowiązek współpracy z asystentem i nałożył stały nadzór kuratora nad nią, druga rodzina odmawiała wszelkich kontaktów z asystentem i nie podjęła z nim współpracy (dzieci z tej rodziny umieszczone były w pieczy zastępczej). Monitoring rodzin polegał na systematycznym z nią kontakcie, współpracy z kuratorami sądowym. Zakończenie pracy asystenta poprzedzone było zawsze spotkaniem: kierownika OPS, asystenta i pracownika socjalnego. W efekcie powstawał dokument „ocena końcowa sytuacji rodziny” z opisem podjętych działań i przyczyn zakończenia pracy z rodziną.

(akta kontroli str. 99, 106 - 134)

4. Organizowanie szkoleń oraz tworzenie warunków do działania rodzin wspierających i ich finansowanie zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. b i pkt 4 lit. c ustawy:

Na podstawie art. 29 ustawy, rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych może być objęta pomocą rodziny wspierającej, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga w opiece i wychowaniu dzieci lub prowadzeniu gospodarstwa domowego. Kierownik Ośrodka oświadczył, że w okresie objętym kontrolą pomimo prowadzonych przez pracowników socjalnych, jak i asystentów rodziny działań informacyjnych i wyjaśniających rolę rodzin wspierających oraz zamieszczenie informacji na stronie internetowej GOPS, nie znaleziono chętnych do pełnienia tej funkcji. Ponadto rodziny objęte wsparciem asystenta nie wykazywały zainteresowania podjęciem współpracy z rodziną wspierającą. Żadna z nich nie złożyła wniosku, jak i nie zgłosiła potrzeby skorzystania z pomocy rodziny wspierającej.

(akta kontroli str. 94, 135 - 144)

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci, zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy:

Gmina Świdnica nie prowadziła placówki wsparcia dziennego w rozumieniu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Prowadzone były natomiast starania w kierunku utworzenia takiej jednostki. Z wyjaśnień Kierownika wynika, że trwały przygotowania do utworzenia w Gminie Świdnica - Centrum Usług Społecznych (CUS). W 2025 r. aplikowano o środki na ten cel w ramach konkursu: 7.7 Rozwój Usług Społecznych i Zdrowotnych - na utworzenie i przekształcenie instytucji w CUS (projekt przeszedł pozytywnie wszystkie etapy i oczekiwał na rozstrzygnięcie). Wśród usług społecznych dostarczanych przez centrum usług społecznych zaplanowano między innymi utworzenie placówki wsparcia dziennego w Gminie Świdnica.

Dodatkowo przekazano, że w każdej placówce oświatowej na terenie Gminy Świdnica działała świetlica szkolna, która miała charakter opiekuńczo-wychowawczy i zapewniała bezpieczeństwo i nadzór nad uczniami w szczególności, gdy rodzice nie mogli zapewnić im właściwej opieki w domu.

Zapisy ustawowe obowiązkiem prowadzenia placówki wsparcia dziennego zobligowały gminę jako jej zadanie własne. W związku z powyższym jako nieprawidłowość wskazuje się brak tego typu jednostki.

(akta kontroli str. 95 - 96)

6. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej zgodnie z art. 176 pkt 5 ustawy:

Zgodnie z art. 176 pkt 5 i art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości 10%, 30% lub 50% wydatków na opiekę i wychowanie w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka lub średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z przedstawioną dokumentacją, Gmina Świdnica ponosiła odpłatność za 31 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w wysokości:

- 50% wydatków na opiekę i wychowanie za 23 dzieci,
- 30% za 4 dzieci,
- 10% za 4 dzieci.

Potwierdzono zatem realizację obowiązku wynikającego z przepisów ustawy.

(akta kontroli str. 96)

7. Zgodność zatrudniania i kwalifikacji zawodowych asystenta rodziny z art. 12 ustawy:

Zgodność zatrudnienia z wymaganymi kwalifikacjami (art. 12 ust. 1 ustawy) asystentów rodziny została potwierdzona podczas analizy akt osobowych pracowników. Stwierdzono, że jeden asystent ukończył studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika, drugi studia magisterskie rolnicze oraz kurs dla asystentów rodzin i udokumentował wieloletni staż pracy z dziećmi i rodziną. Pracownicy spełnili zatem wymogi kwalifikacyjne określone w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. c ustawy oraz warunki określonych w art. 12 ust. 1 pkt 2-5 ustawy.

(akta kontroli str. 145)

9. Tworzenie możliwości i finansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje asystentów rodziny zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy:

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy, gmina winna zapewnić możliwość podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych asystentów rodziny poprzez finansowanie ich udziału w stosownych szkoleniach. Podczas kontroli okazano zaświadczenia potwierdzające udział asystentów rodziny w szkoleniach: „Zadania gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – status i zadania asystenta rodziny” – kwiecień 2026 r., „Jak popracować z osobą uzależnioną oraz sprawcą przemocy oraz jak prowadzić rozmowy motywujące i skutecznie motywować do podjęcia terapii” – listopad 2025 r.

(akta kontroli str. 94)

10. Wykonywanie przez gminę zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi, o których mowa w art. 187a ust. 1 ustawy:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, w ramach zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej, realizował programy rządowe, m. in.: „Asystent Rodziny”, „Posiłek w szkole i w domu”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wychowawcza”, zgodnie z art. 177 ustawy.

(akta kontroli str. 31)

11. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy, art. 176 pkt 7 ustawy:

W okresie objętym kontrolą przyjęto 12 zgłoszeń do GOPS odnośnie problematycznie funkcjonujących rodzin, w których były dzieci. Zgłoszeń dokonały: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Świdnicy, Szkoła Podstawowa z Lutonii Dolnej, Witoszowa Dolnego, Pszenna, Szpital Specjalistyczny we Wrocławiu, Policja (w związku z procedurą NK),

anonimowi mieszkańcy (z Bojanic i na skrzynkę mailową GOPS). W dniu 5 kwietnia 2026 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ze Świdnicy poinformowało GOPS o dziecku oczekującym na umieszczenie w pieczy zastępczej. W przypadku rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty monitoring prowadziła grupa diagnostyczno-pomocowa, natomiast w pozostałych rodzinach zadanie to realizował asystent, jeśli był przydzielony, a w sytuacji jego braku pracownik socjalny. Monitoring dokumentowano w formie notatek z wizyt w środowisku lub adnotacji z kontaktu telefonicznego. Natomiast małoletnim, w stosunku do których zostało wydane postanowienie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej, lecz nieumieszczonych z powodu braku miejsc w instytucjonalnej bądź rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu, do czasu ich umieszczenia - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy przyznawał wsparcie asystenta rodziny oraz/lub zapewniał wzmożony nadzór pracownika socjalnego.

W obliczu zdiagnozowania w rodzinie trudności opiekuńczo-wychowawczych przez pracownika socjalnego podejmowano następujące działania z obszaru ustawy:

- ustanawiano asystenta rodziny,
- kierowano wnioski do Sądu o wgląd w sytuację dziecka,
- udzielano pomocy socjalnej, wsparcia psychologicznego,
- kierowano do terapeuty ds. uzależnień, psychoterapeuty,
- intensyfikowano wizyty w środowisku – pracownika socjalnego i asystenta rodziny.

(akta kontroli str. 30, 96 - 97)

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej w trybie zwykłym Urzędu Gminy w Świdnicy, stwierdza się następującą nieprawidłowość:

1. Brak placówek wsparcia dziennego.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne:

Kontrola została odnotowana w książce kontroli Urzędu Gminy w Świdnicy pod numerem 2. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazano Wójtowi Gminy Świdnica, drugi złożono do akt postępowania kontrolnego.

Na podstawie ustaleń kontroli, w celu poprawy realizacji kontrolowanych zadań, wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Utworzyć i prowadzić placówkę wsparcia dziennego oraz zapewnić w niej miejsca

dla dzieci.

Podstawa prawna: art. 176 pkt 3 lit. c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.).

Termin realizacji: niezwłocznie

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j.: Dz. U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.). Proszę w terminie do dnia 31 lipca 2026 r. o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji zalecenia, uwag i wniosków przedstawionych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.

GŁÓWNY SPECJALISTA

Ewa Kubicka

(przewodniczący zespołu kontrolnego)

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI

Martyna Kwicicka

(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Olewnicz

Zastępca Dyrektora Biura ds. Inicjatywy Społecznej
(kierownik komórki do spraw kontroli)